

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง "การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองและการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กไทยอายุ 6-12 ปี" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองและการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กไทยอายุ 6-12 ปีและค้นหารูปแบบกิจกรรมการสื่อสารในการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองและการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กไทยอายุ 6-12 ปี

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ด้านการพูดและการแสดงออก จากนั้นผู้วิจัยสังเกตลักษณะการพูดและการแสดงออกของเด็กในภาพรวม จากกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 65 คนที่เป็นเด็กอายุระหว่าง 6-12 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการสังเกตพฤติกรรมการพูดและการแสดงออกของเด็กเพื่อให้ได้ข้อมูลแล้วนำมาเป็นส่วนประกอบในการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพเพื่อแสดงข้อมูลและใช้โปรแกรมหาค่าความแตกต่าง 2 สัดส่วน (Chi-square) ทางสถิติประกอบในการวิเคราะห์เพื่อให้ผลที่น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น หลังจากนั้นนำผลบรรยายเพื่อตอบคำถามนำวิจัยตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 65 คนที่อาสาสมัครเข้าร่วมในโครงการพัฒนาการพูดและการแสดงออก จากการประชาสัมพันธ์ผ่านโรงเรียน ครู และผู้ปกครอง แบ่งเป็นกลุ่มเด็กอายุ 6-8 ปี ทั้งสิ้น 28 คน โดยเป็นเพศชาย 9 คน และเพศหญิง 19 คน กลุ่มเด็ก 9-12 ปีทั้งสิ้น 37 คน โดยเป็นเพศชาย 7 คน และเพศหญิง 30 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปตามประเด็นคำถามนำวิจัย ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองและการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กไทยอายุ 6-12 ปีมีลักษณะอย่างไร
2. รูปแบบกิจกรรมการสื่อสารในพัฒนาความสามารถทางในสื่อสารภายในตนเองและการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กไทยอายุ 6-12 ปีเป็นอย่างไร ?

1. ความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองและการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กไทยอายุ 6-12 ปีมีลักษณะอย่างไร

1.1 ลักษณะความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองของเด็กไทยอายุ 6-12 ปี

1.1.1 ลักษณะความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองที่พึงประสงค์ของเด็กไทยอายุ 6-8 ปี และ 9-12 ปี

กิจกรรมแรก

จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างอายุ 6-8 และ 9-12 ปี มีลักษณะความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองที่พึงประสงค์ ด้านวัจนภาษาแตกต่างกันในเรื่องพูดถึงตนเองในทางที่ดีอย่างภาคภูมิใจ ไม่ลอกเลียนผู้อื่น, เรื่องพูดคุยทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่และเพื่อนร่วมกลุ่ม โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมมากกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี และไม่แตกต่างกันในเรื่องพูดแสดงความคิดเห็น ได้ตอบชัดเจนและมั่นใจ, เรื่องชมผลงานของผู้อื่น, เรื่องพูดแสดงว่ายอมรับคำวิจารณ์และยอมรับฟังผู้อื่น โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมที่มากกว่าเด็ก 9-12 ปี

ด้านอวัจนภาษาแตกต่างกันในเรื่องยิ้มแย้ม ภูมิใจในผลงานตนเองไม่แอบดูของผู้อื่น, เรื่องรำเริง ยิ้มแย้ม จับมือ กอดและเล่นกับเพื่อนๆเวลาร่วมกิจกรรม โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมมากกว่าเด็ก 9-12 ปี และไม่แตกต่างกันในเรื่องยกมือแสดงความคิดเห็นกระโดด โดดเต้นเวลาร่วมกิจกรรมอย่างมั่นใจ โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมที่มากกว่าเด็ก 9-12 ปี เรื่องแสดงท่าที่ยอมรับผลงานผู้อื่น เช่น ยกมือให้คะแนนภาพของเพื่อน, เรื่องแสดงการรับรู้ทางสีหน้า ยิ้มรับ พยักหน้ายอมรับคำวิจารณ์และความคิดผู้อื่น โดยกลุ่ม 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมน้อยกว่าเด็ก 9-12 ปี

กิจกรรมหลัง

จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างอายุ 6-8 และ 9-12 ปี มีลักษณะความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองที่พึงประสงค์ ด้าน**วัจนภาษาแตกต่างกัน**ในเรื่องพูดแสดงความคิด ได้ตอบชัดเจนและมั่นใจ, เรื่องพูดถึงตนเองในทางที่ดีอย่างภาคภูมิใจ ไม่ลอกเลียนผู้อื่น, เรื่องพูดคุยทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่และเพื่อนร่วมกลุ่ม โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมมากกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี และไม่แตกต่างกันในเรื่องชมผลงานของผู้อื่น โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมมากกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี เรื่องพูดแสดงว่ายอมรับคำวิจารณ์และยอมรับฟังผู้อื่น โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมน้อยกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี

ด้าน**วัจนภาษาแตกต่างกัน**ในเรื่องยกมือแสดงความคิดเห็นกระโดด โดดเด่นเวลาร่วมกิจกรรมอย่างมั่นใจ, เรื่องยิ้มแย้ม ภูมิใจในผลงานตนเองไม่แอบดูของผู้อื่น โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมมากกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี และไม่แตกต่างกันในเรื่องแสดงท่าทียอมรับผลงานผู้อื่น, เรื่องแสดงการรับรู้ทางสีหน้า ยอมรับ พักหน้ายอมรับคำวิจารณ์และความคิดผู้อื่น โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมน้อยกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี และเรื่องรำเริง ยิ้มแย้ม จับมือ กอดและเล่นกับเพื่อนๆเวลาร่วมกิจกรรม โดยเด็กทั้ง 2 กลุ่มมีความถี่พฤติกรรมเท่ากัน

1.1.2 ลักษณะความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กไทยอายุ 6-8 และ 9-12 ปี

กิจกรรมแรก

จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างอายุ 6-8 และ 9-12 ปี มีลักษณะความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองที่ไม่พึงประสงค์ ด้าน**วัจนภาษาแตกต่างกัน**ในเรื่องพูดจาไม่เหมาะสม ขาดความมั่นใจในการได้ตอบ เช่น ล้อเลียน เสียดสี, เรื่องหลีกเลี่ยงที่จะพูดถึงตนเอง และตำหนิความสามารถของตน, เรื่องพูดต่อต้านที่จะทำความรู้จักเพื่อนใหม่ และคุยเฉพาะเพื่อนเพศเดียวกัน โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมน้อยกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี และไม่แตกต่างกันในเรื่องตำหนิ ล้อเลียนผลงานของผู้อื่น, เรื่องพูดแสดงความไม่พอใจเมื่อต้องรับฟังความคิดหรือคำวิจารณ์จากผู้อื่น โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมน้อยกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี

ด้าน**วัจนภาษาแตกต่างกัน**ในเรื่องแสดงท่าทีไม่เต็มใจในผลงานตน แอบดูผลงานของเพื่อนแล้วทำตาม, เรื่องเงียบ เินอาย ไม่เข้ากลุ่ม มีพฤติกรรมก้าวร้าว โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมน้อยกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี และไม่แตกต่างกันในเรื่องนิ่งเฉยหรือเินอาย เวลาร่วมกิจกรรม โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมน้อยกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี เรื่องแสดงท่าทีไม่ยอมรับ

ผลงานผู้อื่น, เรื่องทำทาง ไม่พอใจจะรับฟังความคิดหรือคำวิจารณ์จากผู้อื่น โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความดีพฤติกรรมมากกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี

กิจกรรมหลัง

จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างอายุ 6-8 และ 9-12 ปี มีลักษณะความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองที่ไม่พึงประสงค์ ด้านวัจนภาษาแตกต่างกันในเรื่องพูดจาไม่เหมาะสม เช่น ต่ำเพื่อนด้วยคำหยาบ โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความดีพฤติกรรมน้อยกว่าเด็ก 9-12 ปี เรื่องหลีกเลี่ยงที่จะพูดถึงตนเอง และตำหนิความสามารถของตน, เรื่องพูดต่อต้านที่จะทำความรู้จักเพื่อนใหม่ เช่น ไม่อยากรู้จัก โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ไม่ปรากฏการแสดงพฤติกรรม แต่กลุ่มเด็ก 9-12 ปียังคงแสดงพฤติกรรมดังกล่าว และไม่แตกต่างกันในเรื่องตำหนิ ล้อเลียนผลงานของผู้อื่น โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความดีพฤติกรรมน้อยกว่าเด็ก 9-12 ปี ในขณะที่เรื่องพูดแทรก แสดงความไม่พอใจเมื่อต้องรับฟังความคิดหรือคำวิจารณ์จากผู้อื่น โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความดีพฤติกรรมมากกว่าเด็ก 9-12 ปี

ด้านวัจนภาษาแตกต่างกันในเรื่องนั่งเฉยหรือเงินอายุ เวลาร่วมกิจกรรม, เรื่องแสดงท่าที่ไม่เต็มใจในผลงานตน แอบดูผลงานของเพื่อนแล้วทำตาม โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ไม่ปรากฏพฤติกรรม แต่กลุ่มเด็ก 9-12 ปียังคงมีพฤติกรรมดังกล่าว และไม่แตกต่างกันในเรื่องไม่ยอมรับผลงานผู้อื่น เรื่องทำทาง เบื่อหน่าย ไม่พอใจที่จะรับฟังความคิดหรือคำวิจารณ์จากผู้อื่น โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความดีพฤติกรรมมากกว่าเด็ก 9-12 ปี ในขณะที่เด็กทั้ง 2 กลุ่มไม่ปรากฏพฤติกรรมเรื่องไม่เข้ากลุ่ม และก้าวร้าว

1.2 ลักษณะความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กไทยอายุ 6-12 ปี

1.2.1 ลักษณะความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่พึงประสงค์ของเด็กไทยอายุ 6-8 และ 9-12 ปี

กิจกรรมแรก

จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างอายุ 6-8 ปีและ 9-12 ปี มีลักษณะความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่พึงประสงค์ ด้านวัจนภาษาแตกต่างกันในเรื่องพูดแสดงความมีสติเชื่อมั่นในความสามารถของตน, เรื่องพูดแสดงความอดทนและมีกำลังใจที่ดี, เรื่องพูดแสดงทัศนคติว่าอุปสรรคจะผ่านพ้นไป โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความดีพฤติกรรมมากกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี และไม่แตกต่างกันในเรื่องพูดปรึกษาเพื่อหาวิธีแก้ไขอุปสรรคเวลาร่วมกิจกรรม โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความดีพฤติกรรมมากกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี

ด้านอวัจนภาษาแตกต่างกันในเรื่องแสดงอาการ ร่าเริง สนุกสนานไม่วิตกกังวลเมื่อมีการแข่งขัน, เรื่องมีท่าทาง ร่าเริงแจ่มใส หลังแข่งขันแพ้ โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมมากกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี และไม่แตกต่างกันในเรื่องทำกิจกรรมอย่างมีสติ ไม่ลังเลที่จะเริ่มก่อนผู้อื่น, เรื่องทำที่ตั้งใจทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และทำซ้ำจนสำเร็จ โดยเด็กกลุ่ม 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมมากกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี

กิจกรรมหลัง

จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างอายุ 6-8 ปีและ9-12ปี มีลักษณะความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่พึงประสงค์ ด้านอวัจนภาษาแตกต่างกันในเรื่องพูดแสดงความคิดเชื่อมั่นในความสามารถของตน โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมมากกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี และไม่แตกต่างกันในเรื่องพูดปรึกษาเพื่อหาวิธีและหนทางแก้ไขอุปสรรคเวลาร่วมกิจกรรม, เรื่องพูดแสดงความคิดเห็นและมีกำลังใจที่ดี, เรื่องพูดแสดงทัศนคติว่าอุปสรรคจะผ่านพ้นไป โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมมากกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี

ด้านอวัจนภาษาแตกต่างกันในเรื่องทำกิจกรรมอย่างมีสติ ไม่ลังเลที่จะเริ่มก่อนผู้อื่น, เรื่องมีท่าทาง ร่าเริงแจ่มใส หลังแข่งขันแพ้ โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมมากกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี และไม่แตกต่างกันในเรื่องมีท่าที่ตั้งใจทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และทำซ้ำจนสำเร็จ โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมมากกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี เรื่องแสดงอาการ ร่าเริง สนุกสนานไม่วิตกกังวลเมื่อมีการแข่งขัน โดยเด็กทั้ง 2 กลุ่มมีความถี่พฤติกรรมเท่ากัน

1.2.2 ลักษณะความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคไม่พึงประสงค์ของเด็กไทย อายุ 6-8 และ9-12 ปี

กิจกรรมแรก

จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างอายุ 6-8 ปีและ9-12ปี มีลักษณะความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่ไม่พึงประสงค์ด้านอวัจนภาษาแตกต่างกันในเรื่องพูดแสดงการขาดสติขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตน, เรื่องพูดแสดงความย่อท้อและไม่มีกำลังใจที่ดี, เรื่องพูดแสดงทัศนคติว่าอุปสรรคจะเกิดขึ้นต่อเนื่อง โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมน้อยกว่าเด็ก 9-12 ปีและไม่แตกต่างกันในเรื่องพูดแสดงความละเอียดในการคิดหาหนทางแก้ไขอุปสรรคเวลาร่วมกิจกรรม โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมน้อยกว่าเด็ก 9-12 ปี

ด้านอวัจนภาษาแตกต่างกันในเรื่องแสดงท่าทางไม่ร่าเริง ก้าวร้าวเมื่อแข่งขันแพ้, เรื่องมีท่าทางหงุดหงิด โมโห เป็นทุกข์ หลังแข่งขันแพ้ โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมน้อยกว่าเด็ก

9-12 ปี และไม่แตกต่างกันในเรื่องแสดงสีหน้าตื่น ตกใจ ไม่มั่นใจที่ต้องเริ่มกิจกรรมก่อน ไม่ตั้งใจทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หลีกเลี่ยงที่ต้องพยายามซ้ำ โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมน้อยกว่าเด็ก 9-12 ปี

กิจกรรมหลัง

จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างอายุ 6-8 ปีและ9-12ปี มีลักษณะความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่ไม่พึงประสงค์ด้านวิชาภาษาแตกต่างกันในเรื่องพูดแสดงการขาดสติขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตน โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีไม่ปรากฏการแสดงพฤติกรรมแต่กลุ่มเด็ก9-12 ปียังแสดงพฤติกรรมดังกล่าว และไม่แตกต่างกันในเรื่องพูดแสดงความละเอียดในการคิดหาหนทางแก้ไขอุปสรรคเวลาร่วมกิจกรรม, เรื่องพูดแสดงความย่อท้อและไม่มีกำลังใจที่ดี, เรื่องพูดแสดงทัศนคติว่าอุปสรรคจะเกิดขึ้นต่อเนื่อง โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมน้อยกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี

ด้านอวัจนภาษาแตกต่างกันในเรื่องแสดงสีหน้าตื่น ตกใจ ไม่มั่นใจที่ต้องเริ่มกิจกรรมก่อนเรื่องมีท่าทางหงุดหงิด โมโห เป็นทุกข์ หลังแข่งขันแพ้ โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมน้อยกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี และไม่แตกต่างกันในเรื่องแสดงท่าทางก้าวร้าวเมื่อแข่งขันแพ้ โดยกลุ่มเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมน้อยกว่ากลุ่มเด็ก 9-12 ปี รวมถึงไม่ปรากฏพฤติกรรมเรื่องไม่ตั้งใจทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หลีกเลี่ยงที่ต้องพยายามซ้ำ

2. รูปแบบกิจกรรมการสื่อสารในพัฒนาความสามารถทางในสื่อสารภายในตนเองและการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กไทยอายุ 6-12 ปีเป็นอย่างไร?

ผลจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองและการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กไทยอายุ 6-12 ปี ผู้วิจัยได้สรุปผลของการนำกิจกรรมที่ส่งผลต่อลักษณะความสามารถในการสื่อสารของเด็กไทยอายุ 6-12 จากกิจกรรมแรกเปรียบเทียบกับกิจกรรมหลังไว้เป็นประเด็นเพื่อให้เข้าใจว่ากิจกรรมนั้นให้ผลอย่างไร ในการใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองและการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรค ดังนี้

ความถี่พฤติกรรมการสื่อสารภายในตนเองที่พึงประสงค์ของเด็กไทยอายุ6-8 ปี

จากการเปรียบเทียบความถี่พฤติกรรมแรก -หลัง พบว่าเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้านวิชาภาษาแตกต่างกันในเรื่องมีความกล้า มั่นใจในตนเอง(พูดแสดงความคิด

ได้ตอบชัดเจนและมั่นใจ) เรื่องมีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น(กล่าวชื่นชมผลงานของผู้อื่น) เรื่องเปิดกว้างเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว(พูดแสดงว่ายอมรับคำวิจารณ์และยอมรับฟังผู้อื่น) โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังเพิ่มขึ้นจากกิจกรรมแรก และไม่แตกต่างกันในเรื่องมีทัศนคติที่ดีภาคภูมิใจเป็นตัวของตัวเอง(พูดถึงตนเองในทางที่ดีอย่างภาคภูมิใจ ไม่ลอกเลียนผู้อื่น) เรื่องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีพูดคุยทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่และเพื่อนร่วมกลุ่ม โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังเพิ่มขึ้นจากกิจกรรมแรก

ด้านอวัจนภาษาแตกต่างกันในเรื่องมีความกล้า มั่นใจในตนเอง(ยกมือแสดงความคิดเห็นกระโดด โดดเด่นเวลาร่วมกิจกรรมอย่างมั่นใจ) เรื่องมีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น(แสดงท่าที่ยอมรับผลงานผู้อื่น) เรื่องเปิดกว้างเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว(แสดงการรับรู้ทางสีหน้า ยิ้มรับ พยักหน้ายอมรับคำวิจารณ์และความคิดผู้อื่น) โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังเพิ่มขึ้นจากกิจกรรมแรก และไม่แตกต่างกันในเรื่องมีทัศนคติที่ดี ภาคภูมิใจเป็นตัวของตัวเอง(ยิ้มแย้มภูมิใจในผลงานตนเองไม่แอบดูของผู้อื่น) เรื่อง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี(รำเริง ยิ้มแย้ม จับมือ กอด และเล่นกับเพื่อนๆเวลาร่วมกิจกรรม) โดยความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังเพิ่มขึ้นจากกิจกรรมแรก

ความถี่พฤติกรรมการสื่อสารภายในตนเองที่พึงประสงค์ของเด็กไทยอายุ 9 -12 ปี

จากการเปรียบเทียบความถี่พฤติกรรมแรก -หลัง พบว่าเด็ก 9-12 ปีมีความถี่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้านอวัจนภาษาแตกต่างกันในทุกด้านได้แก่ เรื่องมีความกล้า มั่นใจในตนเอง(พูดแสดงความคิด ได้ตอบชัดเจนและมั่นใจ) เรื่องมีทัศนคติที่ดี ภาคภูมิใจเป็นตัวของตัวเอง (พูดถึงตนเองในทางที่ดีอย่างภาคภูมิใจ ไม่ลอกเลียนผู้อื่น) เรื่องมีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น (พูดชมผลงานของผู้อื่น) เรื่องเปิดกว้างเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว (พูดแสดงว่ายอมรับคำวิจารณ์และยอมรับฟังผู้อื่น) เรื่องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (พูดคุยทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่และเพื่อนร่วมกลุ่ม) โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังเพิ่มขึ้นจากกิจกรรมแรก

ด้านอวัจนภาษาแตกต่างกันทุกด้านได้แก่ เรื่องมีความกล้า มั่นใจในตนเอง (สบตา ได้ตอบแสดงความคิดและร่วมทำกิจกรรม) เรื่องมีทัศนคติที่ดี ภาคภูมิใจ เป็นตัวของตัวเอง(ยิ้มแย้ม ภูมิใจในผลงานตนเองไม่แอบดูผลงานผู้อื่น) เรื่องมีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น(แสดงท่าที่ยอมรับผลงานผู้อื่น) เรื่องเปิดกว้างเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว(แสดงการรับรู้ทางสีหน้า ยิ้มรับ พยักหน้ายอมรับคำวิจารณ์และความคิดผู้อื่น) เรื่องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี(รำเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส เต็มใจทำกิจกรรมแบบกลุ่ม) โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังเพิ่มขึ้นจากกิจกรรมแรก

ความถี่พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภายในตนเองที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กไทยอายุ 6-8 ปี

จากการเปรียบเทียบความถี่พฤติกรรมแรก-หลัง พบว่าเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมที่ ไม่พึงประสงค์ ด้านวจนภาษาแตกต่างกันในเรื่อง มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น (ตำหนิ ล้อเลียนผลงานของผู้อื่น) เรื่อง เปิดกว้างเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว (พูดแทรก แสดงความไม่พอใจเมื่อต้องรับฟังความคิดหรือคำวิจารณ์จากผู้อื่น) โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังลดลงจากกิจกรรมแรก และ ไม่แตกต่างกัน ในเรื่อง มีความกล้า มั่นใจในตนเอง (พูดจาไม่เหมาะสม) โดยมีความถี่พฤติกรรมเท่าเดิม เรื่อง มีทัศนคติที่ดี ภาคภูมิใจ เป็นตัวของตนเอง (หลีกเลี่ยงที่จะพูดถึงตนเอง ตำหนิความสามารถของตน) และเรื่อง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (พูดต่อต้านที่จะทำความรู้จักเพื่อนใหม่) โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังลดลงจากกิจกรรมแรก

ด้านอวจนภาษาแตกต่างกันในเรื่อง มีความกล้า มั่นใจในตนเอง (นั่งเฉยหรือเขินอายเวลาร่วมกิจกรรม) เรื่อง มีทัศนคติที่ดี ภาคภูมิใจ เป็นตัวของตนเอง (แสดงท่าที่ไม่เต็มใจในผลงานตน แอบดูผลงานของเพื่อนแล้วทำตาม) เรื่อง มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น (ไม่ยอมรับผลงานผู้อื่น) เรื่อง เปิดกว้างเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว (ท่าทาง เบื่อหน่าย ไม่พอใจที่จะรับฟังความคิดหรือคำวิจารณ์จากผู้อื่น) โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังลดลงจากกิจกรรมแรก และ ไม่แตกต่างกัน ในเรื่อง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (ไม่เข้ากลุ่ม มีพฤติกรรมก้าวร้าว) โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังลดลงจากกิจกรรมแรก

ความถี่พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภายในตนเองที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กไทยอายุ 9-12 ปี

จากการเปรียบเทียบความถี่พฤติกรรมแรก-หลัง พบว่าเด็ก 9-12 ปีมีความถี่พฤติกรรมที่ ไม่พึงประสงค์ ด้านวจนภาษาแตกต่างกันในทุกเรื่อง ได้แก่ เรื่อง มีความกล้า มั่นใจในตนเอง (พูดเสียงเบาในลำคอ ขาดความมั่นใจในการโต้ตอบแสดงความคิด) เรื่อง มีทัศนคติที่ดี ภาคภูมิใจ เป็นตัวของตนเอง (พูดแสดงว่าขาดความภูมิใจในผลงานตน ไม่ยอมคิดก่อน) เรื่อง มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น (พูดล้อเลียนผลงานของเพื่อน) เรื่อง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (พูดคุยกเฉพาะเพื่อนเพศเดียวกัน) โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังลดลงจากกิจกรรมแรก และ ไม่มีการแสดง พฤติกรรมในกิจกรรมหลังในเรื่อง เปิดกว้างเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว (พูดแสดงความไม่พอใจเมื่อเป็นฝ่ายฟังหรือถูกวิจารณ์)

ด้านอวจนภาษาแตกต่างกันในทุกเรื่อง ได้แก่ เรื่อง มีความกล้า มั่นใจในตนเอง (แสดงท่าที่ไม่มั่นใจในการโต้ตอบ และเขินอายเวลาร่วมกิจกรรม) เรื่อง มีทัศนคติที่ดี ภาคภูมิใจ เป็นตัวของตนเอง (มีท่าที่ เขินอาย ไม่ภูมิใจผลงานตนเองแอบดู ผลงานผู้อื่น) โดยมีความถี่พฤติกรรม

ในกิจกรรมหลังลดลงจากกิจกรรมแรก และไม่มีการแสดงพฤติกรรมในกิจกรรมหลังในเรื่องมีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น (แสดงท่าทางไม่ยอมรับผลงานผู้อื่น เรื่องท่าทาง ไม่พอใจที่จะรับฟังความคิดหรือคำวิจารณ์จากผู้อื่น) เรื่องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (เจียบ เชนอายุ ไม่เข้าหาเพื่อนไม่พอใจเมื่อมีการสลับกลุ่มทำกิจกรรม)

ความถี่พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่พึงประสงค์ของเด็กไทยอายุ 6-8 ปี

จากการเปรียบเทียบความถี่พฤติกรรมแรก-หลัง พบว่าเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้านวัจนภาษาแตกต่างกันในเรื่องการจัดการควบคุมและคิดในทางบวกต่อตนเอง (พูดแสดงความมีสติ เชื่อมั่นในความสามารถของตน) เรื่องการค้นหาสาเหตุ ความรับผิดชอบ และพยายามแก้ไขอุปสรรค (พูดปรึกษาเพื่อหาวิธีและหนทางแก้ไขอุปสรรคเวลา่วมกิจกรรม) โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังเพิ่มขึ้นจากกิจกรรมแรก และไม่แตกต่างกันในเรื่องการรับรู้การแผ่ขยาย อดทนต่ออุปสรรค (พูดแสดงความอดทนและมีกำลังใจที่ดี) เรื่องการรับรู้ความคงทนของอุปสรรคว่าเป็นเรื่องชั่วคราว(พูดแสดงทัศนคติว่าอุปสรรคจะผ่านพ้นไป) โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังเท่าเดิมจากกิจกรรมแรก

ด้านวัจนภาษาแตกต่างกันในเรื่องการจัดการควบคุมและคิดในทางบวกต่อตนเอง (ทำกิจกรรมอย่างมีสติ ไม่ลังเลที่จะเริ่มก่อนผู้อื่น) โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังเพิ่มขึ้นจากกิจกรรมแรก และไม่แตกต่างกันในเรื่องการค้นหาสาเหตุ ความรับผิดชอบและพยายามแก้ไขอุปสรรค (มีท่าที่ตั้งใจทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และทำซ้ำจนสำเร็จ) โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังเพิ่มขึ้นจากกิจกรรมแรก และเรื่องการรับรู้การแผ่ขยาย อดทนต่ออุปสรรค (แสดงอาการ ร่าเริง สนุกสนานไม่วิตกกังวลเมื่อมีการแข่งขัน) เรื่องการรับรู้ความคงทนของอุปสรรคว่าเป็นเรื่องชั่วคราว (มีท่าทาง ร่าเริงแจ่มใส หลังแข่งขันแพ้) โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังเท่าเดิมจากกิจกรรมแรก

ความถี่พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่พึงประสงค์ของเด็กไทยอายุ 9-12 ปี

จากการเปรียบเทียบความถี่พฤติกรรมแรก-หลัง พบว่าเด็ก 9-12 ปีมีความถี่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้านวัจนภาษาแตกต่างกันในทุกเรื่อง ได้แก่เรื่องการจัดการควบคุมและคิดในทางบวกต่อตนเอง (พูดแสดงความมีสติ เชื่อมั่นในความสามารถของตน) เรื่องการค้นหาสาเหตุ ความรับผิดชอบและพยายามแก้ไขอุปสรรค (พูดปรึกษาเพื่อหาวิธีและหนทางแก้ไขอุปสรรคเวลา่วมกิจกรรม) เรื่องการรับรู้การแผ่ขยาย อดทนต่ออุปสรรค (พูดแสดงว่าสามารถ

อดทนต่ออุปสรรคได้) เรื่องการรับรู้ความคงทนของอุปสรรคว่าเป็นเรื่องชั่วคราว(พูดแสดงว่าอุปสรรคจะผ่านพ้นไป) โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังเพิ่มขึ้นจากกิจกรรมแรก

ด้านอวัจนภาษาแตกต่างกันในทุกเรื่อง ได้แก่เรื่องการจัดการควบคุมและคิดในทางบวกต่อตนเอง (ดำเนินกิจกรรมอย่างมีสติไม่ลังเลที่จะเริ่มก่อนผู้อื่น) เรื่องการค้นหาสาเหตุความรับผิดชอบและพยายามแก้ไขอุปสรรค (แสดงท่าทีตั้งใจในการทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและทำซ้ำจนกว่าจะสำเร็จ) เรื่องการรับรู้การแผ่ขยาย อดทนต่ออุปสรรค (ยิ้มแย้มร่าเริง สนุกสนาน ไม่วิตกกังวลเมื่อมีการแข่งขัน) เรื่องการรับรู้ความคงทนของอุปสรรคว่าเป็นเรื่องชั่วคราว(ยังคงดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องได้อย่างร่าเริง สนุกสนานหลังแข่งขันแพ้) โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังเพิ่มขึ้นจากกิจกรรมแรก

ความถี่พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กไทยอายุ 6-8 ปี

จากการเปรียบเทียบความถี่พฤติกรรมแรก-หลัง พบว่าเด็ก 6-8 ปีมีความถี่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ด้านอวัจนภาษาแตกต่างกันในเรื่องการจัดการควบคุมและคิดในทางบวกต่อตนเอง (พูดแสดงการขาดสติ ขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตน) เรื่องการค้นหาสาเหตุของอุปสรรค ความรับผิดชอบและพยายามแก้ไขอุปสรรค (พูดแสดงความละเอียดในการคิดหาหนทางแก้ไขอุปสรรคเวลาร่วมกิจกรรม) โดยไม่ปรากฏพฤติกรรมดังกล่าวในกิจกรรมหลัง และ ไม่แตกต่างกันในเรื่องการรับรู้การแผ่ขยาย อดทนต่ออุปสรรค (พูดแสดงความย่อท้อและไม่มีกำลังใจที่ดี) เรื่องการรับรู้ความคงทนของอุปสรรคว่าเป็นเรื่องชั่วคราว(พูดแสดงทัศนคติว่าอุปสรรคจะเกิดขึ้นต่อเนื่อง) โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังเท่าเดิมจากกิจกรรมแรก

ด้านอวัจนภาษาแตกต่างกันในเรื่องการจัดการควบคุมและคิดในทางบวกต่อตนเอง (แสดงสีหน้าตื่น ตกใจ ไม่มั่นใจที่ต้องเริ่มกิจกรรมก่อน) โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังลดลงจากกิจกรรมแรก และ ไม่แตกต่างกันในเรื่องการค้นหาสาเหตุของอุปสรรค ความรับผิดชอบและพยายามแก้ไขอุปสรรค (ไม่ตั้งใจทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หลีกเลี้ยงที่ต้องพยายามซ้ำ) โดยไม่ปรากฏพฤติกรรมดังกล่าวในกิจกรรมหลัง เรื่องด้านการรับรู้การแผ่ขยายอดทนต่ออุปสรรค(แสดงท่าทางก้าวร้าวเมื่อแข่งขันแพ้) และการรับรู้ความคงทนของอุปสรรคว่าเป็นเรื่องชั่วคราว (เรื่องมีท่าทางหงุดหงิด โมโห เป็นทุกข์ หลังแข่งขันแพ้) โดยมีความถี่พฤติกรรมหลังเท่าเดิมจากกิจกรรมแรก

ความถี่พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กไทยอายุ 9-12 ปี

จากการเปรียบเทียบความถี่พฤติกรรมแรก - หลัง พบว่าเด็ก 9-12 ปีมีความถี่พฤติกรรมที่ ไม่พึงประสงค์ ด้านวิชาภาษาแตกต่างกันในทุกเรื่อง ได้แก่เรื่องการจัดการควบคุมและคิดในทางบวกต่อตนเอง (พูดแสดงว่าขาดสติ ขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตน เช่น ถามเพื่อนตลอดว่าต้องทำอะไร) เรื่องการค้นหาสาเหตุของอุปสรรค ความรับผิดชอบและพยายามแก้ไขอุปสรรค (พูดแสดงความละเลยในการคิดหาหนทางแก้ไขอุปสรรคเวลาร่วมกิจกรรม) เรื่องการรับรู้การแผ่ขยาย อดทนต่ออุปสรรค (พูดแสดงความย่อท้อและไม่มีกำลังใจที่ดี) เรื่องการรับรู้ความคงทนของอุปสรรคว่าเป็นเรื่องชั่วคราว(พูดแสดงทัศนคติว่าอุปสรรคจะเกิดขึ้นต่อเนื่อง)โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังลดลงจากกิจกรรมแรก

ด้านอวิชาภาษาแตกต่างกันในทุกเรื่อง โดยมีความถี่พฤติกรรมในกิจกรรมหลังลดลงจากกิจกรรมแรก ได้แก่ เรื่องการจัดการควบคุมและคิดในทางบวกต่อตนเอง (แสดงท่าทางตื่นตระหนก ลังเลเวลาดำเนินกิจกรรม) เรื่องการรับรู้การแผ่ขยายอดทนต่ออุปสรรค(แสดงท่าทางเบื่อหน่าย นั่งเฉยไม่ร่วมเมื่อแพ้การแข่งขัน) เรื่องการรับรู้ความคงทนของอุปสรรคว่าเป็นเรื่องชั่วคราว(มีท่าทางหงุดหงิด โมโห เป็นทุกข์ หลังแข่งขันแพ้) แต่เรื่องการค้นหาสาเหตุของอุปสรรค ความรับผิดชอบและพยายามแก้ไขอุปสรรค (ไม่ตั้งใจทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หลีกเลี้ยงที่ต้องพยายามซ้ำ) ในกิจกรรมหลังไม่ปรากฏพฤติกรรม

จากผลจากการใช้กิจกรรมในโครงการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภายในตนเอง และการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กไทยอายุ 6-12 ปี ที่พบว่าหลังจากจบกิจกรรมเด็กมีการพัฒนาไปในทิศทางที่คาดหมาย คือ ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านต่างๆเพิ่มขึ้น และลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ในด้านต่างๆ ลดลง รวมทั้งจากการรวบรวมข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีของกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่ใช้พัฒนาความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองและการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กอายุ 6-12 ปี ที่ใช้เป็นกรอบในการศึกษาเพื่อค้นหารูปแบบกิจกรรมพัฒนาความสามารถในการสื่อสารที่เหมาะสมซึ่งได้พัฒนามาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้พบว่ารูปแบบกิจกรรมพัฒนาความสามารถในการสื่อสารมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 รูปแบบกิจกรรมพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองของเด็กไทย อายุ 6-12 ปี

2.1.1 กิจกรรมส่งเสริมการได้พูดและแสดงออกทางความคิด ตั้งความเป็นตัวเองออกมา จากภายในให้ได้มากที่สุดด้วยรู้จักการคิดทบทวนกับตนเองแล้วนำเสนอในรูปแบบของการพูดและการแสดงออก

2.1.2 กิจกรรมเน้นการเปิดโอกาส ให้เด็กได้โต้ตอบ แสดงออกทางความคิดเห็น แสดงความสามารถของตนเองที่สนใจกับเพื่อนในกลุ่ม

2.1.3 กิจกรรมฝึกให้เด็กมีการพูดและแสดงออกทางทัศนคติที่ดี มีความภาคภูมิใจเป็นตัวของตัวเอง และส่งเสริมอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น

2.1.4 กิจกรรมฝึกให้เด็กเปิดกว้างเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว จากการเรียนการสอนในกิจกรรม และจากประสบการณ์กับผู้ร่วมกิจกรรมเดียวกัน นอกจากนี้กิจกรรมมีลักษณะที่เน้นการพูดและการแสดงออกที่เหมาะสมในการยอมรับคำวิจารณ์และความคิดเห็นจากผู้อื่น

2.1.5 กิจกรรมเน้นการสร้างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นในการพูดและการแสดงออก ฝึกฝนและเปิดโอกาสให้เด็กได้พบปะกลุ่มเพื่อนจากต่างโรงเรียน หรือทำงานเป็นทีม

2.2 รูปแบบกิจกรรมพัฒนาความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กไทยอายุ 6-12 ปี

2.2.1 กิจกรรมมุ่งส่งเสริมและฝึกให้เด็กได้เรียนรู้การพูดและแสดงออกในการจัดการ ควบคุมและคิดในทางบวกต่อตนเอง โดยเปิดให้เด็กได้มีโอกาสแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า รวมถึงได้แสดงความสามารถของตนเองออกมา

2.2.2 กิจกรรมฝึกการพูดและแสดงออกของเด็กในการ ค้นหาสาเหตุที่มาของอุปสรรคที่เกิดขึ้น การแสดงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงนำสิ่งที่ได้นั้นมาพยายาม แก้ไขอุปสรรคด้วยตนเอง

2.2.3 กิจกรรมฝึกการพูดและการแสดงออกเรื่องความอดทน และความพยายามที่จะ แก้ไขและเผชิญกับอุปสรรคได้ด้วยตนเอง

2.2.4 กิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้วยทัศนคติที่ดี และไม่วิตกกังวล เรียนรู้ที่อุปสรรคเป็นเรื่องชั่วคราวที่เกิดขึ้นและรู้จักปล่อยวางความทุกข์ที่เกิดขึ้นจากอุปสรรคได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองและการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กไทยอายุ 6-12 ปี” ทำให้เห็นถึงลักษณะความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองและการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กไทยอายุ 6-12 ปี และรูปแบบของกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารทั้งสองข้างต้น ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาอภิปรายควบคู่กับแนวความคิดตามลำดับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองและการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กไทยอายุ 6-12 ปี มีลักษณะอย่างไร

1.1 ลักษณะความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองของเด็กไทยอายุ 6-12 ปี

1.1.1 ลักษณะความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองที่พึงประสงค์ของเด็ก 6-8 ปี และ 9-12 ปี

กิจกรรมแรก

จากผลการวิจัยพบว่าลักษณะความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองที่พึงประสงค์ของเด็ก 6-8 มากกว่าเด็ก 9-12 ปี สังเกตได้จากการแสดงพฤติกรรมทางวัจนภาษาและอวัจนภาษาที่มากกว่า โดยพฤติกรรมของกลุ่มเด็กทั้ง 2 กลุ่มพบที่มีความแตกต่างกัน 2 เรื่อง คือ พูดถึงตนเองในทางที่ดีและเรื่องความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งสนับสนุนแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเองที่ว่า การเข้าสังคมกับกลุ่มเพื่อนเป็นส่วนหนึ่งของการได้เปรียบในเรื่องการเห็นคุณค่าในตนเอง กล่าวคือ บุคคลที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน จะมีความรู้สึกเห็นในคุณค่าตนเองมากกว่า และงานวิจัยที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับจากกลุ่มสังคมเพื่อนของเด็กกับการเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่าเด็กที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มเพื่อนนั้นมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง (Gillnold, 1962 อ้างถึงในศิริพร ตันขาศรชฐี, 2513) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ว่าเด็ก 6-8 มีการเห็นคุณค่าในตนเองมากกว่ามาจากการให้และได้รับการยอมรับทางสังคมกลุ่มเพื่อนมากกว่าเด็กกลุ่ม 9-12 ปี

นอกจากนี้ในเรื่องที่ไม่แตกต่างกันของเด็กทั้ง 2 กลุ่มพบว่า เด็ก 6-8 ปียังคงมีการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากกว่า หากแต่มากกว่าเพียงเล็กน้อยโดยค่าการคำนวณทางสถิติถือว่าไม่แตกต่างกัน

กิจกรรมหลัง

จากการร่วมกิจกรรมหลังผลการวิจัยพบว่าเด็กอายุ 6-12 ปีมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ร้อยละ 60 -100 ทั้ง 2 กลุ่มทั้งการแสดงออกทางวจนภาษาและอวจนภาษา โดยเด็ก 6-8ปีมีมากกว่าเด็ก 9-12 ปี กล่าวคือเด็ก 6-8 มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงถึงร้อยละ 90-100 เป็นไปตามที่ผู้วิจัยคาดหมายคือ เด็กในวัย 6-12 ปีเป็นวัยที่มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ดี เหมาะแก่การพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งตรงกับแนวคิดพัฒนาการทางสังคมของ Erick H.Erikson ที่กล่าวว่าพัฒนาการทางสังคมสามารถพัฒนาได้ตามช่วงวัย ซึ่งในวัย 6-12 ปีนั้น เด็กสามารถเรียนรู้จดจำ และมีการสร้างสรรค์ต่างๆได้ด้วยตนเอง เมื่อมีการให้เด็กได้ร่วมกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารแล้วจะพบว่าเด็กสามารถเรียนรู้ เข้าใจและมีการพัฒนาความรู้สึก ชยันหมั่นเพียรและอยากรู้อยากเห็นได้ (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2547) โดยลักษณะการสื่อสารของเด็ก 6-12 ปีในเรื่องการเห็นคุณค่าในตนเองนั้น สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องรูปแบบการสื่อสารแบบมีชีวิตชีวา(animated) คือมีการใช้ท่าทาง แสดงสีหน้า สายตาที่แสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกประกอบเวลาสนทนา และแบบเปิด(Open) คือง่ายที่จะสร้างความประทับใจและแสดงความเป็นตัวของตัวเองต่อคู่สนทนา และแบบตั้งใจ(attentive) มีการฟังที่ดี ประสานสายตาและควบคุมอาการให้ความสนใจในคู่สนทนา (Norton, 1983)

1.1.2 ลักษณะความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองที่ไม่พึ่งประสงค์ของเด็ก 6-8 ปี และ9-12 ปี

กิจกรรมแรก

จากการวิจัยพบว่าเด็ก 9-12 มีลักษณะการสื่อสารภายในตนเองที่ไม่พึ่งประสงค์ทั้งทางวจนภาษาและอวจนภาษามากกว่าเด็ก 6-8 ปี เนื่องจากเด็กกลุ่ม 9-12 ปีเป็นวัยที่ผ่านประสบการณ์ต่างๆมากกว่า พบกับสิ่งที่บั่นทอนความภาคภูมิใจได้มากกว่า รวมถึงในเรื่องการเข้าสังคมของเด็ก 9-12 ปี ที่คาบเกี่ยวและเริ่มอย่างเข้าใจวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยใส่ใจผู้คนรอบข้าง และสิ่งแวดล้อมมากขึ้น จึงทำให้เกิดความเขินอาย และการวางตัวในสังคมมากขึ้นกว่าเด็ก6-8 ปี ซึ่งตรงกับแนวคิดเรื่องพัฒนาการทางสังคมของ Erick H.Erikson ที่ว่าเด็กในวัย 12-19 เป็นช่วงที่เป็นวัยรุ่น เป็นวัยรู้จักตนเองและวัยที่มีความลับสนใจตนเองอยู่ สนใจในเพศตรงข้ามและสังคมส่งผลต่อการวางตัว การเขินอาย (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2547) ทำให้การแสดงออกพฤติกรรมในเรื่องการเห็นคุณค่าในตนเองที่ไม่พึ่งประสงค์มีมากกว่าเด็ก 6-8 ปี

กิจกรรมหลัง

จากผลการวิจัยพบว่าเด็ก 2 กลุ่มด้านวิชาภาษา เรื่องที่ไม่ปรากฏพฤติกรรมในกลุ่มเด็ก 6-8 ปี คือเรื่องหลีกเลี่ยงที่จะพูดถึงตนเอง และด้านความสามารถของตน, พูดต่อต้านทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่ และนอกนั้นในเรื่องพูดจาไม่เหมาะสม, เรื่องพูดแทรกแสดงความ มีการแสดงออกทางวิชาภาษาเพียง 1 คน ซึ่งเป็นคนเดียวทั้ง 2 ส่วนเด็ก 9-12 ปียังคงปรากฏพฤติกรรมต่างๆอยู่ ยกเว้นการพูดแทรก แสดงความไม่พอใจเมื่อต้องรับฟังความคิดหรือคำวิจารณ์จากผู้อื่น

ส่วนทางด้านวิชาภาษาเช่นเดียวกันคือ เด็ก 6-8 ปีปรากฏพฤติกรรมไม่ฟังประสงค์ 1 คน ที่เป็นคนเดียวในเรื่อง ไม่ยอมรับผลงานผู้อื่น, เรื่องทำทางเบี่ยงหน้าที่จะรับฟังคำวิจารณ์หรือความคิดจากผู้อื่น นอกนั้นไม่ปรากฏพฤติกรรมไม่ฟังประสงค์ ในขณะที่เด็ก 9-12 ปี มีพฤติกรรมไม่ฟังประสงค์ ในเรื่อง นิ่งเฉย เินอายและเรื่องไม่เต็มใจในผลงานตน แต่มีจำนวนการแสดงพฤติกรรมที่มากกว่า จะเห็นได้ว่าเด็ก 6-8 ปีน่าจะเป็นกลุ่มเด็กที่ง่ายต่อการชักจูงและโน้มน้าวสามารถสลายพฤติกรรมไม่ฟังประสงค์ได้ง่ายกว่า เนื่องจากช่วงอายุยังเข้าใกล้ไปในทางเด็กเล็กที่ยังมีความคิดเห็นตามผู้ปกครอง ครู เมื่อมีการชี้แนะเด็กเล็กมีความกลัวและเชื่อฟังมากกว่า ในขณะที่ กลุ่มเด็ก 9-12 ปี นั้นมีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น รู้จักคิดและโต้แย้งเหตุผลของตน และต้องใช้เวลาในการสลายพฤติกรรมไม่ฟังประสงค์มากกว่า

1.2 ลักษณะความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กไทยอายุ 6-12 ปี

1.2.1 ลักษณะความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่ฟังประสงค์ของเด็กไทยอายุ 6-8 และ 9-12 ปี

กิจกรรมแรก

จากผลการวิจัยพบว่าเด็ก 6-8 ปีมีความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่ฟังประสงค์มากกว่าเด็ก 9-12 ปี ทั้งการแสดงออกทางด้านวิชาภาษาและอวิชาภาษา โดยที่เด็ก 6-8 ปี มีคุณสมบัติด้านต่างๆมากกว่า โดยเฉพาะในเรื่องพูดแสดงความอดทนและมีกำลังใจที่ดี และพูดแสดงทัศนคติว่าอุปสรรคจะผ่านพ้นไป โดยที่เด็ก 6-8 ปีมีลักษณะดังกล่าวอยู่แล้วถึงมากกว่าร้อยละ 80 เนื่องจากความสนใจในการเล่นสนุก ไม่สนใจในการแข่งขันเพื่อจะแพ้หรือชนะ เด็กช่วงวัยนี้ชอบเล่นและแข่งขันเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กับคนอื่น (สุชา จันทรเอม, 2543)

กิจกรรมหลัง

จากผลการวิจัยพบว่าลักษณะความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่ฟังประสงค์ เด็ก 6-8 ปีมากกว่าเด็ก 9-12 ปีในทุกเรื่อง โดยลักษณะทางวิชาภาษาและอวิชาภาษาที่

ได้นั้น มีลักษณะสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องรูปแบบการสื่อสารดังนี้รูปแบบโดดเด่น(Dominant) คือ พุดมาก ขอบรับหน้าที่ ตรงไปตรงมา เข้มแข็งและควบคุมบทสนทนา, รูปแบบผ่อนคลาย (Relax) คือ ใจเย็น เป็นศูนย์กลาง รู้จักเลือกสนทนาและสามารถอยู่ภายในความกดดันได้ ไม่วิตกกังวล ตระหนักกับสถานการณ์ (Norton, 1983)

1.2.2 ลักษณะความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่ไม่พึงประสงค์ของ เด็กไทยอายุ 6-8 และ 9-12 ปี

กิจกรรมแรก

จากผลการวิจัยพบว่าเด็ก 9-12 ปีมีลักษณะความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่ไม่พึงประสงค์มากกว่าเด็ก 6-8 ปี มาจากพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กที่เริ่มใส่ใจในสังคมมากขึ้น กลัวเสียหน้าเมื่อมีการแข่งขัน หรือไม่กล้าการแสดงออกด้านต่างๆ ส่งผลให้ไม่เกิดพฤติกรรมกลุ่มร่วมกันและเกิดความท้อถอยในการเอาชนะอุปสรรค สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรคว่า การที่บุคคลมีทักษะทางสังคมน้อยไม่มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น จะส่งผลให้การจัดการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคลดลง (ธีระศักดิ์ กำบรรณารักษ์, 2548; คັນสนีย์ ฉัตรคุปต์, 2545) โดยสามารถเห็นได้ชัดจากผลการวิจัยในช่วงต้นที่เด็ก 9-12 ปีมีความสามารถในการสื่อสารในตนเองเรื่องการมีมนุษยสัมพันธ์น้อยกว่าเด็ก 6-8 ปี ด้วย

ในขณะที่ในเรื่องการรับรู้การแผ่ขยายของอุปสรรค อดทนต่ออุปสรรค, เรื่องการรับรู้ความคงทนของอุปสรรคว่าเป็นเรื่องชั่วคราวของเด็ก 6-8 ปี พบว่า มีเพียง 1 คนเท่านั้น ที่มีการแสดงออกทางวิจนภาษาและอวิจนภาษาที่ไม่พึงประสงค์คือ ด่าเพื่อนด้วยคำหยาบคาย พฤติกรรมก้าวร้าว ทำร้ายผู้อื่นในการร่วมกิจกรรมและเมื่อแข่งขันแพ้ โดยสาเหตุน่าจะมาจากการมีทัศนคติลบ คิดทางลบไม่มองและทำความเข้าใจตนเองตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรคในเรื่อง การมีความเชื่อทางบวกกล่าวคือ บุคคลที่เชื่อในทางบวกและความสามารถของตนจะใช้วิธีเอาชนะปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา ในขณะที่บุคคลที่คิดในทางลบและมุ่งแต่จะมองภายนอกตนเองจะใช้วิธีการจัดการปัญหาแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ (ธีระศักดิ์ กำบรรณารักษ์, 2548; คันสนีย์ ฉัตรคุปต์, 2545) ซึ่งตรงกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่เด็กแสดง คือการกล่าวโทษเพื่อน การแสดงความท้อแท้แบบก้าวร้าว ใช้กำลัง

กิจกรรมหลัง

จากผลการวิจัยพบว่า เด็ก 9-12 ปีมี 2 ลักษณะความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่ไม่พึงประสงค์มากกว่าเด็ก 6-8 ปี ทุกด้านแต่ที่แตกต่างมากคือ ด้านวัจนภาษาในเรื่องพูดแสดงการขาดสติ ขาดความเชื่อมั่น และด้านอวัจนภาษาในเรื่อง แสดงสีหน้าตื่นตกใจ และหงุดหงิดโมโหเมื่อแพ้ ซึ่งจากลักษณะดังกล่าวเป็นที่น่าสังเกตว่าเด็ก 9-12 ปีมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในเรื่องความกล้าและมั่นใจในตนเองทั้งทางวัจนภาษาและอวัจนภาษา ส่งผลให้ระดับของความสามารถในการเอาชนะอุปสรรคน้อย ดังที่งานวิจัยของอารี เศรษฐชัย อ่างถึงโน อรชา วรา-วิทย์ (2525) ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของนักเรียนพยาบาลวิทยาลัยสภากาชาดพบว่า บุคคลจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้านั้น จะต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองมากด้วย

2. เพื่อค้นหารูปแบบกิจกรรมการสื่อสารในการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองและการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กไทยอายุ 6-12 ปี

จากผลการเปรียบเทียบการดำเนินกิจกรรมก่อน-หลัง พบว่ากิจกรรมส่งผลต่อลักษณะความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองของเด็กอายุ 6-12 ปีดังนี้

ลักษณะความสามารถภายในตนเองที่พึงประสงค์ของเด็ก 6-8 ปีและ 9-12 ปี

ในกิจกรรมหลังลักษณะความสามารถภายในตนเองที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นในทุกด้านจากกิจกรรมแรกทั้งทางด้านวัจนภาษาและอวัจนภาษา จะเห็นได้ว่ากิจกรรมนั้นสามารถที่จะพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองของเด็กได้ โดยในกิจกรรมนั้นจะเน้นการพัฒนาตามแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง ที่เน้นเรื่องการพูดคุยกับตนเองว่าในทางบวก การมองตนเองและสื่อสารภายในออกมาสู่ภายนอก เรียนรู้ที่จะภูมิใจในตนเองบุคคลจะสามารถพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองได้นั้น พบว่าเป็นไปตามแนวคิดเรื่อง การสื่อสารภายในตนเอง (Self-talk) ที่ว่าระดับของคุณค่าในตนเองมีผลอย่างมากต่อการพูดหรือบอกตนเอง โดยการพูดหรือบอกตนเองในทางบวก จะส่งผลในทางบวกกับบุคคลนั้น (Ruben & Stewart, 1998)

นอกจากนี้ในกิจกรรมยังได้มีการจัดให้เด็กได้แสดงออกทางทั้งทางวัจนภาษาและอวัจนภาษาเพื่อให้เด็กได้ใช้พลังความสามารถที่อยู่ในตนเองอย่างเต็มที่ มีผลต่อระดับการเห็นคุณค่าในตนเองที่เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์ฉาย พิทักษ์ศิริกุล (2531) ที่ได้ทำการศึกษาผลของการจักโปรแกรมนฝึกความกล้าแสดงออกต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้น

มัธยมปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัยพบว่า การเข้าโปรแกรมฝึกอบรมความกล้าแสดงออกมีผลต่อการเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนได้

ลักษณะความสามารถภายในตนเองที่ไม่พึ่งประสงค์ของเด็ก 6-8 ปีและ 9-12 ปี

ในกิจกรรมหลังลักษณะความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองที่ไม่พึ่งประสงค์ลดลง จากกิจกรรมแรกในทุกเรื่อง เนื่องมาจากการที่เด็กได้มีโอกาสรวมกลุ่มกับเพื่อนและมีการแลกเปลี่ยนทัศนคติรวมถึงร่วมทำกิจกรรมที่พึงพอใจร่วมกันนั้น ส่งผลอย่างยิ่งต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยสังเกตได้จากการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึ่งประสงค์ลดลง เพราะเด็กเกิดการเรียนรู้จากกลุ่ม โดยผลของงานวิจัยที่สนับสนุนการเข้ากลุ่มเพื่อสร้างคุณค่าในตนเองคือ การทดลองการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มของ De -Luca (1993) ซึ่งทำการทดลองให้เด็กเข้ากลุ่มรับคำปรึกษาเป็นเวลา 10 สัปดาห์ พบว่าสามารถช่วยเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองได้ และเป็นไปตามแนวคิดเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง กล่าวคือปัจจัยภายนอกในเรื่องสังคมและกลุ่มเพื่อนนั้นมีความสัมพันธ์ต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคล คือการที่บุคคลได้ทำกิจกรรมตามพรสวรรค์หรือความถนัดร่วมกับเพื่อนในวัยเดียวกัน ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองที่เพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการได้รับการยอมรับจากกลุ่ม (Crig, 1976:360 อ้างถึงใน สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์, 2531) รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องแนวทางการสร้างคุณค่าในตนเองที่กล่าวว่า การมีกิจกรรมต่างๆ การจัดสัมมนาหรือการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นจะช่วยพัฒนาความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมซึ่งส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองที่เพิ่มมากขึ้นของบุคคลด้วย

ลักษณะความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่พึ่งประสงค์ของเด็ก 6-8ปี

ในกิจกรรมหลังเด็ก 6-8 ปีมีพฤติกรรมที่พึ่งประสงค์เพิ่มขึ้นทุกคนจากกิจกรรมแรกทั้งด้านวัจนภาษาและอวัจนภาษา เหลือเพียง 1 คนเท่านั้นที่ยังไม่มีพฤติกรรมสื่อสารที่พึ่งประสงค์ ในเรื่องการรับรู้การแผ่ขยาย อดทนต่ออุปสรรค (พูดแสดงความอดทนและมีกำลังใจที่ดี และเรื่องการรับรู้ความคงทนของอุปสรรคว่าเป็นเรื่องชั่วคราว (พูดแสดงทัศนคติว่าอุปสรรคจะผ่านพ้นไป) แต่ทั้งนี้จำนวนเด็กกลุ่ม 6-8 มีการแสดงพฤติกรรมที่พึ่งประสงค์อยู่ก่อนแล้ว ทำให้เห็นว่าเด็กที่มีพฤติกรรมที่ดี เมื่อได้รับการพัฒนาจากกิจกรรมที่เหมาะสมจะช่วยให้เขามีพัฒนาการทางการสื่อสารที่ดีขึ้น โดยกิจกรรมที่เหมาะสมจะไปกระตุ้นการเรียนรู้และช่วยปลุกฝังในสิ่งที่คืออยู่แล้วในตัวตนของเด็กให้เกิดการรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่น่ายากย่อง เด็กควรได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองและสังคมไม่ว่าจะเป็น คำชม รางวัล การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนในความสามารถและ

ความดีของตน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีจิตสังคม(Erik H.Erikson อ้างถึงใน พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2547) ที่มองว่าการที่เด็กจะมีพัฒนาการในช่วงวัย 6-12 ปีนั้นพบว่า เด็กในช่วงวัยนี้จะพยายามทำสิ่งต่างเพื่อให้ครูและเพื่อนยอมรับว่าเขามีความสามารถ ดังนั้นหากผู้ใหญ่ช่วยสนับสนุนว่าเขามีดี และหาจุดดีในตัวของเขา รวมถึงชมเชย ยกย่อง เขาก็จะมีความมั่นใจและรู้สึกว่าคุณเองมีความสามารถ

ลักษณะความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่พึงประสงค์ของเด็ก 9-12 ปี

ในกิจกรรมหลังลักษณะความสามารถในการสื่อสารของเด็ก 9-12 ปีมีเพิ่มจากเดิมจากกิจกรรมแรกทั้งด้านวัจนภาษาและอวัจนภาษา เนื่องจากกิจกรรมการพัฒนาความสามารถในการเอาชนะอุปสรรคนั้น มีการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้จากการแก้ปัญหาและเผชิญอุปสรรคด้วยตนเอง การเรียนรู้ที่จะรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน และการสร้างทัศนคติที่เป็นบวกในตนเองเพื่อครองสติเมื่อเจออุปสรรคและเรียนรู้ที่จะแยกแยะอุปสรรคออกจากชีวิตประจำวัน ส่งผลให้เด็กสามารถเอาชนะอุปสรรคได้และมีจิตใจที่เป็นสุข ซึ่งเป็นไปตามแนวทางในการพัฒนาการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรค (รัชนีย์ แก้วคำศรี, 2545; อุ๋นตา นพคุณ, 2530; พระราชวรมุนี, 2525: 913 อ้างถึงใน อุ๋นตา นพคุณ, 2530) ว่า การที่บุคคลจะพัฒนาความสามารถในการเอาชนะอุปสรรคนั้นจะต้องเปิดโอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้สาเหตุและเข้าใจปัญหา ตลอดจนหาวิธีในการเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงเรียนรู้การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและเสริมสร้างความคิดในทางบวก จะทำให้บุคคลนั้นสามารถที่จะเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ได้

ลักษณะความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก 6-8 ปี

ในกิจกรรมหลังลักษณะความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก 6-8 ปี ลดลงจากกิจกรรมแรกในทุกเรื่องและทุกคนทั้งด้านวัจนภาษาและอวัจนภาษา แต่มีเด็กเพียง 1 คนที่ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีการใช้คำหยาบคาย ก้าวร้าว ในกิจกรรมแรกและรุนแรงขึ้นในกิจกรรมหลัง โดยการใช้กำลังกับผู้อื่น ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวความคิดเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรคที่กล่าวว่า ภาวะสุขภาพและกำลังมีผลต่อวิธีการเอาชนะอุปสรรคของบุคคล คือบุคคลที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ย่อมมีความเข้มแข็งและทนต่อสภาวะความเครียดได้มากกว่าบุคคลที่อ่อนแอ หรือป่วย (Stoltz, 1997; อนันต์ ดุลยพีรติส, 2547) ซึ่งในกรณีนี้พบว่า เด็กคนนี้เป็นนักกีฬาและมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงแต่กลับไม่มีความ

อดทนต่อการแก้ปัญหา เจริญอุปสรรคต่าง รวมถึงปรากฏสภาวะทุกขใจต่อเนื่อง ซึ่งลักษณะการสื่อสารที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กคนนี้ตามแนวคิดเรื่องรูปแบบในการสื่อสาร (Norton, 1983) คือแบบชอบโต้แย้ง (contentious) ซึ่งมีลักษณะชอบโต้เถียงผู้อื่น หาสถานการณ์มาช่วยสนับสนุนการโต้แย้ง และยากที่จะหยุดเมื่อเกิดการสนทนาโต้แย้งเกิดขึ้น

ลักษณะความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก 9-12 ปี

ในกิจกรรมหลังลักษณะความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก 9-12 ปี ลดลงจากกิจกรรมแรกในทุกเรื่อง ทั้งด้านวัจนภาษาและอวัจนภาษา แต่ไม่ครบทุกคน แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมที่ใช้พัฒนาความสามารถในการสื่อสารไม่ส่งผลต่อเด็กทุกคน แต่ใช้ได้ผลในปริมาณมากเป็นที่น่าพอใจ โดยสาเหตุที่ทำให้กิจกรรมไม่ได้ผลต่อเด็กบางคนอาจมาจากตัวเด็ก ได้แก่ ทักษะภายในตัวเด็ก ที่มาจากการที่เด็กแต่ละคนมีโอกาสและความคุ้นเคยกับการเข้าร่วมกิจกรรมต่างกัน ส่งผลให้เกิดทักษะในการเรียนรู้ในระดับที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพิวัชรา วัจนะพุกกะ (2547) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการพูดต่อหน้าชุมชนของเด็กไทยอายุ 6-12 ปี พบว่าเด็กที่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรมากกว่าจะมีแนวโน้มที่จะมีความสามารถทั้งทางด้านวัจนภาษาและอวัจนภาษาในการพูดต่อหน้าชุมชนสูงกว่าเด็กที่มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อยกว่า ทั้งนี้ การอบรมเลี้ยงดูภายในครอบครัวส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสาร

รูปแบบกิจกรรมพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองของเด็กไทยอายุ 6-12 ปี

จากผลการวิจัยกิจกรรมต่างๆที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองนั้น ได้ส่งผลต่อคุณค่าในตนเองของเด็กที่เพิ่มขึ้นตามความคาดหวังของผู้วิจัย เนื่องจากกิจกรรมมีลักษณะดังนี้ คือ เน้นเรื่องการสื่อสารกับตนเองจากภายในคือความคิดที่ดี ความคิดทางบวกต่อตนเองซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง ตรงกับที่นักวิชาการหลากหลายท่านได้ให้คำจำกัดความการเห็นคุณค่าในตนเองในเรื่องการมีทัศนคติที่ดี และบวกแก่ตนเอง (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2534; Coopersmith, 1967; Lawrence, 1987) และเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดและแสดงออกสิ่งเหล่านั้นออกมา ภายใต้บรรยากาศที่ผ่อนคลาย เป็นที่พึงพอใจของเด็กอันได้แก่ กิจกรรมที่สนุกสนาน การแข่งขัน วาดภาพ ระบายสี การจินตนาและสร้างสรรค์ ฯลฯ ซึ่งการให้รูปแบบกิจกรรมที่ผ่อนคลายนี้จะส่งผลให้เด็กเรียนรู้และพัฒนาได้เร็วและมากขึ้น ซึ่งมีงานวิจัยที่สอดคล้องกัน คือ งานวิจัยของ Omizo (1989) นำงานศิลปะมาใช้ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

เพื่อพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 50 คน อายุระหว่าง 8-11 ปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น

นอกจากนี้ภายในกิจกรรมยังเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้การเข้ากลุ่มและการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (Winkler, 1991 อ้างถึงใน อับสรสิริ เอี่ยมประชา, 2542) ทำงานวิจัยที่ใช้กระบวนการสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อนเพื่อเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ส่งผลที่ดีต่อการเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยส่วนที่สำคัญนอกจากจะเป็นรูปแบบของกิจกรรมที่เหมาะสมแล้วนั้น ในกิจกรรมยังมีส่วนของ การ Debrief ซึ่งเป็นส่วนของการเรียนการสอนในเรื่องการเห็นคุณค่าในตนเอง ที่จะช่วยให้เด็กที่ร่วมกิจกรรมมีความเข้าใจในกิจกรรมที่ตนทำมากขึ้น เนื่องจากการปล่อยให้เรียนรู้จากกิจกรรมแต่อย่างเดียวโดยขาดต้นแบบและผู้แนะนำ อาจทำให้การเรียนรู้ของเด็กคลาดเคลื่อนไม่ตรงประเด็น และอาจเป็นไปได้อย่างไม่เต็มที่ ดังนั้นกล่าวได้ว่า Debrief เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญมากของกิจกรรมพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภายในตนเอง ดังแนวคิดเรื่องวิธีการในการสร้างเสริมคุณค่าในตนเองว่า ควรมีผู้แนะนำหรือช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การยอมรับตนเอง ความผิด หลาด และความล้มเหลว ด้วยการแสดงเป็นตัวอย่าง (Raffini, 1993 อ้างถึงใน วัฒนา มัคคสมัน, 2539) ซึ่งผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมในครั้งนี้เป็นไปตามที่ผู้วิจัยคาดหมายคือ เด็กอายุ 6-12 ปีมีการเห็นคุณค่าในตนเองที่เพิ่มขึ้นหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภายในตนเอง

รูปแบบกิจกรรมพัฒนาความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กไทยอายุ 6-12 ปี

จากผลการวิจัยกิจกรรมต่างๆที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภายในตนเอง นั้น ได้ส่งผลต่อคุณค่าในตนเองของเด็กที่เพิ่มขึ้นตามความคาดหมายของผู้วิจัยเนื่องมาจากกิจกรรมพัฒนาความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กไทยอายุ 6-12 ปี มีลักษณะที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ในการเผชิญกับอุปสรรคด้วยตนเอง และเรียนรู้ที่จะจัดการกับอุปสรรคจากความสามารถตนเองและผู้อื่น โดยในกิจกรรมต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกทางบวกและทัศนคติที่ดีในการเอาชนะอุปสรรค ซึ่งการจัดกิจกรรมที่มีลักษณะดังกล่าวจะกระตุ้นการเรียนรู้และความสามารถในการคิด แก้ไข จัดการกับอุปสรรคได้มากขึ้น และส่งเสริม ชี้นำแนวทางการค้นหาสาเหตุ ที่มาของอุปสรรคที่เกิดขึ้น แล้วใช้สติและความรอบคอบในการแก้ปัญหา เพื่อให้สามารถผ่านพ้นอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง โดยที่ยังคงดำเนินกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวันได้อย่างราบรื่นมีความสุข

นอกจากนี้กิจกรรมต้องสอดคล้องกับความสนุกสนาน ตื่นเต้นให้เหมาะสมกับวัยซึ่งจะทำให้เด็กเรียนรู้และพัฒนาได้ง่ายขึ้น และเพื่อเป็นกำลังใจที่ตีรวมถึงแสดงการส่งเสริม สนับสนุนในสิ่งที่เด็กได้ทำ ในกิจกรรมควรมีรางวัลและการชมเชยเสริมเข้าไปด้วย โดยผลของงานวิจัยของ Locke (1997) อ้างถึงใน อนันต์ ดุลยพีรดิศ พบว่าอารมณ์และความคิดมีบทบาทและอำนาจต่อการแสดงออก กล่าวคือ งานวิจัยได้ทำการทดสอบระดับความเครียดของนักศึกษามหาวิทยาลัยฮาวาร์ด ระดับปริญญาตรีพบว่า ระดับของความเครียดและความซึมเศร้าทำให้นักศึกษามีการตอบสนองต่ออุปสรรคและการแก้ปัญหาอยู่ในระดับต่ำ

สำหรับสิ่งที่ขาดไม่ได้เลยสำหรับกิจกรรมการพัฒนาการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคของเด็กคือ ส่วน Debrief ซึ่งเป็นส่วนของเรียนการสอนในเรื่องการเอาชนะอุปสรรค เพื่อช่วยชี้นำ และเป็นต้นแบบที่ดีในการเพิ่มการเรียนรู้ให้มากขึ้นและเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง ตามแนวคิดจากแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่ว่า ควรจักให้เด็กได้มีการเรียนรู้ที่ดีทั้งจากครอบครัวและสังคมรอบข้าง จะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการเอาชนะอุปสรรคให้เพิ่มขึ้นได้ (ราชันย์ แก้วคำศรี, 2545; อุ๋นสา นพคุณ, 2530; พระราชวรมุนี, 2525: 913 อ้างถึงใน อุ๋นตา นพคุณ, 2530)

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสังเกตลักษณะการสื่อสารของเด็กจากการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เข้าร่วม ทั้งนี้ในการจัดกิจกรรมเป็นช่วงระยะเวลาค่อนข้างสั้นและมีเวลาจำกัด ดังนั้นในการสังเกตพฤติกรรมลักษณะในการสื่อสารที่ได้ อาจยังมีความไม่ละเอียดเพียงพอ และการพัฒนาเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง ดังนั้นหากต้องการลักษณะความสามารถในการสื่อสารที่ละเอียดมากกว่านี้จึงควรเพิ่มระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมของเด็กให้ต่อเนื่องและยาวนานมากขึ้น

2. ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจัดกลุ่มเด็ก 6-8 ปีและ 9-12 ปีเป็นกลุ่มละอย่างน้อย 30 คน เนื่องจากเป็นจำนวนน้อยสุดของการนำมาหาค่าทางสถิติ แต่เนื่องจากในวันดำเนินกิจกรรมจริงนั้นเด็กมาร่วมกิจกรรมไม่ครบตามที่กำหนด คือ เด็ก 6-8 ปีจำนวน 28 คน และเด็ก 9-12 ปีจำนวน 37 คน ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปในอนาคตควรจะควบคุมกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนมากขึ้น และควบคุมตัวแปรของกลุ่มตัวอย่างทางเพศให้มีจำนวนและสัดส่วนเท่ากัน

3. ในการจัดกิจกรรมเนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยของนิสิตปริญญาโท ทำให้มีข้อจำกัดในด้านการลงทุนในเรื่องสถานที่ อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรม และสื่อการเรียนการสอนต่างๆ ที่อาจจะยังไม่ทันสมัย น่าสนใจเท่าที่ควร ซึ่งถ้าผู้ที่สนใจงานวิจัยไปพัฒนาเป็นหลักสูตรเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของเด็ก ควรจะเพิ่มเติมเรื่องความทันสมัย และการใช้อุปกรณ์ที่น่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจเด็กได้มากยิ่งขึ้น

4. ในการจัดกิจกรรมในงานวิจัยครั้งนี้จัดขึ้นภายในตัวอาคาร ซึ่งในการวิจัยในครั้งต่อไป อาจลองจัดกิจกรรมภายนอกอาคาร เพื่อให้เด็กได้มีเนื้อที่ในการทำกิจกรรมที่อิสระมากขึ้น

5. งานวิจัยในครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างอายุ 6-12 ปี ซึ่งศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ซึ่งหากมีผู้สนใจที่จะศึกษาให้กว้างขึ้น อาจใช้งานวิจัยชิ้นนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองและการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรค ของเด็กในอายุมากขึ้นไป เช่น ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา และวัยทำงานต่อไปได้ รวมทั้งขยายกลุ่มตัวอย่างจากเดิมที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ไปสู่ระดับจังหวัด ภูมิภาคและระดับประเทศต่อไป

6. การศึกษาในครั้งนี้จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรในการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภายในตนเองและการสื่อสารเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อประโยชน์ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.